

Bruselj, 1. julij 2021
(OR. en)

Medinstitucionalna zadeva:
2021/0171(COD)

10382/21
ADD 3

CONSOM 148
MI 521
COMPET 527
EF 232
ECOFIN 680
DIGIT 84
CODEC 1021
CYBER 198

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	1. julij 2021
Prejemnik:	generalni sekretar Sveta Evropske unije Jeppe TRANHOLM- MIKKELSEN

Št. dok. Kom.:	SWD(2021) 171 final
Zadeva:	DELOVNI DOKUMENT SLUŽB KOMISIJE POVZETEK POROČILA O OCENI UČINKA Spremni dokument Predlog DIREKTIVE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o potrošniških kreditih

Delegacije prejmejo priloženi dokument SWD(2021) 171 final.

Priloga: SWD(2021) 171 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 30.6.2021
SWD(2021) 171 final

DELOVNI DOKUMENT SLUŽB KOMISIJE
POVZETEK POROČILA O OCENI UČINKA

Spremni dokument

Predlog DIREKTIVE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o potrošniških kreditih

{COM(2021) 347 final} - {SEC(2021) 281 final} - {SWD(2021) 170 final}

Povzetek
Ocena učinka o reviziji direktive o potrošniških kreditih (2008/48/ES)
A. Nujnost ukrepanja
V čem je težava in zakaj je to težava na ravni EU?
Glede na tržni, tehnološki in vedenjski razvoj od sprejetja Direktive se potrošniki, ki najemajo posojila, soočajo s škodo, ki bi se lahko preprečila. Ocenjuje se, da ima do 46 milijonov ljudi različne težave, povezane s ključnimi določbami Direktive. Poleg tega se podjetja soočajo z bremenom in stroški zaradi nejasnih obveznosti, kar zmanjšuje konkurenčnost na notranjem trgu EU za potrošniške kredite, kakor potrjuje ocena Direktive, objavljena leta 2020 (SWD(2020) 254 final), zaradi česar imajo potrošniki težave pri dostopu do čezmejnih kreditov, podjetja pa pri njihovem zagotavljanju. Težave se še bolj pereče zaradi pojava novih tveganih produktov in novih akterjev, ki niso (jasno) regulirani. V teh razmerah in zaradi omejene ozaveščenosti potrošnikov so se razvile prakse izkoriščanja potrošnikovega položaja in vedenjskih vzorcev, krediti se odobravajo brez temeljite ocene kreditne sposobnosti, potrošniki pa zaradi osebnih okoliščin ali sistemskih ekonomskih motenj zlahka zabredejo v prezadolženost. Če ne bodo sprejeti nobeni ukrepi, osnovni vzroki, tj. digitalizacija, spremembe vedenja potrošnikov, nejasnost nekaterih določb Direktive, nezadostno upoštevanje enakosti in nezadostna harmonizacija med državami članicami, zaradi katere konkurenca ni popolna, ne bodo ustrezno obravnavani. Zato bi ugotovljene težave še naprej vplivale na deležnike – ob upoštevanju tržnih trendov, ki jih spodbuja vse večja digitalizacija, verjetno celo v čedalje večjem obsegu.
Kaj bi bilo treba doseči?
Splošni cilji pregleda Direktive so bili zmanjšati škodo za potrošnike in tveganja najemanja posojil na spreminjajočem se trgu ter olajšati čezmejno zagotavljanje potrošniških kreditov in konkurenčnost notranjega trga. To je v skladu s prvotnimi cilji Direktive.
Kakšna je dodana vrednost ukrepanja na ravni EU (subsidiarnost)?
Glede na razvoj od sprejetja Direktive, zlasti različne pristope držav članic, je izboljšanje sedanjega regulativnega okvira mogoče doseči le z ukrepanjem na ravni EU. Ukrepi EU bi zagotovili dosledno visoko raven varstva potrošnikov ter jasnejši in bolj usklajen pravni okvir za podjetja, s katerim bi se zmanjšale ovire za nudenje kreditov v drugih državah članicah (z neposrednim čezmejnimi opravljanjem storitev ali ustanavljanjem hčerinskih družb). Z digitalizacijo in morebitnim vstopom novih digitalnih akterjev na kreditni trg naj bi se čezmejno zagotavljanje kreditov povečalo, zato bodo skupna pravila EU, primerna za digitalno dobo, potrebnejša in učinkovitejša za doseganje ciljev politike EU.
B. Rešitve
Katere so različne možnosti za doseg ciljev? Ali ima katera od njih prednost? Če ne, zakaj?
Možnosti, ocenjene za doseganje ciljev, so: scenarij nespremenjene politike (možnost 0 – referenčni scenarij), neregulativni ukrepi (možnost 1); ciljno usmerjena sprememba Direktive, ki se osredotoča le na povečanje jasnosti in učinkovitosti veljavnih določb (možnost 2), ter obsežna sprememba Direktive, da se vključijo nove določbe v skladu z obstoječim pravnim redom EU (možnost 3a) ali nove določbe, ki presegajo obstoječi pravni red EU (možnost 3b). Na podlagi opravljene ocene bi bila prednostna možnost možnost 3a, dopolnjena z nekaterimi stroškovno učinkovitimi ukrepi iz drugih možnosti.

Kakšna so stališča različnih deležnikov? Kdo podpira katero možnost?
Potrošniške organizacije podpirajo obsežno revizijo Direktive (možnosti 3a in 3b). Nacionalni organi na splošno podpirajo zakonodajno spremembo (možnosti 2, 3a in 3b), pri čemer številne države članice podpirajo obsežno zakonodajno spremembo, s katero naj se obravnavajo vse ugotovljene težave (možnosti 3a ali 3b). Večina akterjev v sektorju daje prednost neregulativnim ukrepom (možnost 1) ali ciljno usmerjenim spremembam Direktive (možnost 2), da se prilagodi razvoju digitalizacije.
C. Učinki prednostne možnosti
Kakšne so koristi prednostne možnosti (če obstaja, sicer glavnih možnosti)?
Prednostna možnost bi bila zelo uspešna pri doseganju ciljev pobude, učinkovita glede ocenjenih gospodarskih in socialnih učinkov ter bi zagotovila visoko raven skladnosti z zakonodajo EU. Pričakuje se, da bi pozitivno vplivala na varstvo potrošnikov, zmanjšanje škode, zaupanje in socialno vključenost. Prednostna možnost bi z zmanjšanjem razdrobljenosti sedanjega pravnega okvira verjetno okrepila enake konkurenčne pogoje v državah članicah in med njimi. Količinsko opredeljeni ukrepi v okviru prednostne možnosti bi v obdobju 2021–2030 pomenili zmanjšanje škode za potrošnike za približno 2 milijardi EUR ter prinesli koristi v zvezi s svetovanjem glede dolga in omejitvami učinkovite obrestne mere/obrestnih mer, ki veljajo za zelo koristne za potrošnike in družbo. Vključevali bi tudi zmanjšanje bremena za podjetja zaradi večje pravne jasnosti, poenostavitve obveznosti glede informacij pri oglaševanju na radijskih kanalih (14 milijonov EUR) in prilagoditve obveznosti glede informacij pri digitalni rabi.
Kakšni so stroški prednostne možnosti (če obstaja, sicer glavnih možnosti)?
Ponudniki kreditov bi krili večino stroškov izvajanja nove Direktive in nekateri ukrepi (npr. omejitve) bi bili dražji za ponudnike, ki trenutno ponujajo produkte, ki jih Direktiva ne zajema. Stroški količinsko opredeljenih ukrepov za banke so ocenjeni na med 1,4 milijarde EUR in 1,5 milijarde EUR. Čeprav ni mogoče določiti natančnega obsega, se pričakuje, da se bodo stroški prenesli na potrošnike.
Kakšni so učinki na mala in srednja podjetja ter konkurenčnost?
Posebni učinki na mala in srednja podjetja niso bili opredeljeni kot pomembni, zato niso bili ocenjeni ločeno. Predlagani ukrepi bi imeli večji vpliv na ponudnike kreditov, ki ponujajo trenutno neregulirane produkte. Nekateri lahko celo izginejo s trga, če ne bodo prilagodili svojih sedanjih poslovnih modelov, ki pogosto pomenijo pomembna tveganja za potrošnike in v skladu z novimi pravili ne bi bili več dobičkonosni.
Ali bo prišlo do znatnih učinkov na nacionalne proračune in uprave?
Predlagane zakonodajne spremembe naj bi povzročile zmerne stroške za organe EU in nacionalne organe (približno 3 milijone EUR). Vendar bi bili stroški večinoma enkratni, koristi pa bi se ohranile. Poleg tega bi morala večja pravna jasnost olajšati izvrševanje, kar bi imelo na koncu pozitiven učinek. Za zagotavljanje svetovanja o odplačevanju dolgov v vseh državah članicah bi bili potrebni zneski nad 20 milijoni EUR na leto. Vendar se bo po ocenah na 1 EUR, porabljen za svetovanje o odplačevanju dolgov, povrnilo 1,4 do 5,3 EUR enakovrednih koristi, predvsem z izogibanjem socialnim stroškom zaradi prezadolženosti.
Bo imela pobuda druge pomembnejše učinke?
Pričakuje se, da bo imela pobuda zanemarljiv učinek glede vplivov na okolje (npr. okoljsko tveganje ali podnebne spremembe), zato ti niso bili ocenjeni. Pričakuje se, da pobuda ne bo imela drugih pomembnih

učinkov.

Sorazmernost?

V skladu z načelom sorazmernosti **predlagani ukrepi ne bodo presegali tistega, kar je potrebno** za dosego ciljev. Prednostna možnost bi ponudnikom povzročila stroške, vendar bi bila tudi ambiciozen pristop, ki bi bil primeren za prihodnost ter bi prinesel še večje koristi potrošnikom in družbi.

D. Spremljanje

Kdaj se bo politika pregledala?

Komisija bo spremljala izvajanje revidirane Direktive, če bo sprejeta, po začetku njene veljavnosti. V osnutek predloga bo vključena zaveza za oceno učinkov nove zakonodaje. Komisija bo odgovorna predvsem za spremljanje učinka Direktive na podlagi podatkov, ki jih bodo zagotovili organi držav članic in dajalci kreditov ter bodo po možnosti temeljili na obstoječih virih podatkov, da bi se izognili dodatnim obremenitvam za različne deležnike.